

2. Trh práce a ekonomická základna – scénář rozšíření Jaderné elektrárny Dukovany

Zuzana Kopecká, Viktor Květoň

Jaderná elektrárna Dukovany (EDU) je důležitým hráčem na trhu práce ve sledovaném území, je významným zdrojem pracovních příležitostí, které vytváří jak přímo, tak nepřímo prostřednictvím subdodavatelů subjektů, které jsou na činnost elektrárny napojeny. Pro posouzení ekonomických dopadů dostavby nového bloku (či nových bloků) na sledovaný region je tak mimo jiné nezbytné analyzovat vliv rozšíření elektrárny na firmy působící v regionu.

Cílem předložené specializované mapy je zobrazení očekávaných dopadů rozšíření činnosti elektrárny na ekonomickou základnu a trh práce ve sledovaném území. Pro sledovaný region je vedle vlastního nárůstu pracovních míst důležitá také jejich kvalifikační struktura a regionální rozmístění. Mapa zachycuje předpokládanou vzdělanostní a regionální strukturu pracovních míst, které by vznikly ve firmách, které jsou v současnosti dodavateli či subdodavateli jaderné elektrárny. Mapa je zpracovaná na základě údajů získaných ve výběrovém dotazníkovém šetření mezi ekonomickými subjekty navázanými na činnost EDU.

Dotazníkové šetření probíhalo v období od března 2014 do poloviny roku 2015. Obeslány byly všechny firmy ze seznamu subdodavatelů elektrárny, který byl získán od vedení EDU z interní databáze. Celkem bylo rozesláno 348 dotazníků, z nichž 81¹ se vrátilo vyplněných. Struktura respondentů se mírně odlišuje od struktury všech subdodavatelů. V souboru subjektů zapojených do šetření je zastoupen vyšší podíl firem sídlících v regionu širokého okolí EDU a nižší podíl podniků bez zaměstnanců. Výsledná struktura respondentů však lépe odpovídá na potřeby výzkumu, kdy je vyšší potřeba získat informace o subjektech sídlících ve sledovaném území a také o větších firmách majících vyšší vliv na vývoj regionu.

Výsledky šetření jsou analyzovány při použití regionů pracovní dojížděky a dalších regionů uvnitř i mimo sledované území (samostatně jsou uvedeny hodnoty za město Třebíč, dále jsou zobrazeny diagramy za zbývající území širokého okolí Jaderné elektrárny Dukovany a dalších regionů v České republice). Údaje o bydlišti zaměstnanců jsou dostupné pouze v hrubém členění na (i) okolí EDU definovaném jako okruh zhruba 30-40 km a (ii) ostatní regiony Česka.

V mapě je dále zobrazeno několik variant diferenciací území stanovených na základě (i.) dopravní dostupnosti největších měst, (ii.) vymezení vnitřní periferie podle charakteristik obyvatelstva, trhu práce a bytového fondu (Musil, Müller 2008) a (iii.) zón rezidenční suburbanizace v roce 2010 (Špačková a kol. 2012).

Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že většina nově vytvořených pracovních míst by vznikla ve firmách sídlících mimo území intenzivních socioekonomických (SE) vazeb (tři firmy s největším plánovaným nárůstem pracovních míst sídlí v krajských městech mimo region). Firmy sídlící mimo region však plánují zaměstnat část pracovníků bydlících v okolí EDU. V případě firem sídlících v území intenzivních (SE) vazeb by pak z regionu pocházela naprostá

---

¹ Oslovené firmy v některých případech vyplnily pouze část otázek. Počet firem zahrnutých do jednotlivých analýz je uveden v tabulkách 2.1 a 2.2.

většina zaměstnanců (viz tabulka 2.1, graf 2.1). V rámci sledovaného regionu by nejvíce pracovních míst vzniklo v nejbližším okolí jaderné elektrárny, především pak ve městě Třebíč, ve kterém dnes sídlí řada firem napojených na EDU. Ve firmách sídlících v rámci území intenzivních (SE) vazeb by podle respondentů mohlo vzniknout přibližně 280 míst, dalších 380 míst by bylo vytvořeno v okruhu 30-40 km od obce Dukovany (viz tabulka 2.1).

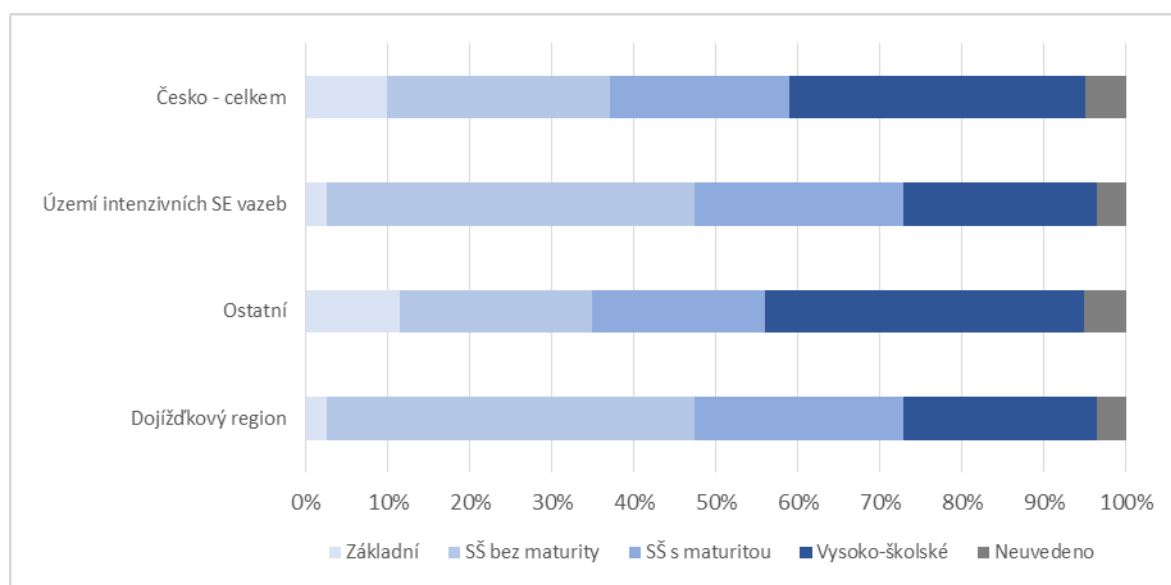
Regionální struktura nově vytvořených pracovních míst bude záviset také na tom, které firmy budou úspěšné ve výběrovém řízení. Je vysoce pravděpodobné, že se dodavatelé stavebních prací budou snažit maximálně využít disponibilní pracovní sílu v regionu (zejména na nízko-kvalifikované práce). V tomto smyslu lze očekávat absorbování části nezaměstnaných a krátkodobé přispění ke snížení regionální nezaměstnanosti (po dobu výstavby). Region samotný však pravděpodobně nezvládne svou pracovní silou tyto potřeby pokrýt a část pracovních míst bude zajištěna lidmi z jiných regionů Česka i ze zahraničí.

Tabulka 2.1: Počet nově vytvořených pracovních míst podle místa bydliště nových zaměstnanců

Sídlo subjektu	Místo bydliště				Počet subjektů
	Okolí EDU	Ostatní regiony Česka	Neuvedeno	Celkem	
Česko – celkem	658	901	70	1629	53
z toho:					
Území intenzivních SE vazeb	271	12	0	283	25
Ostatní	387	889	70	1346	28
Dojížděkový region	271	12	0	283	25

Zdroj: Dotazníkové šetření 2015

Graf 2.1: Podíl nově vytvořených pracovních podle typu vzdělání

Zdroj: Dotazníkové šetření 2015

Nejvíce nově vytvořených pracovních míst by pravděpodobně vzniklo pro vysokoškolsky vzdělané pracovníky, a to především ve firmách se sídlem mimo region území intenzivních (SE) vazeb (tyto firmy mají i v současné době vysoký podíl vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců – viz Ouředníček a kol. 2015). Zároveň by však firmy sídlící mimo region vytvořily nejvíce pracovních příležitostí pro lidi se základním vzděláním. Dostavba 5. bloku by tedy vyžadovala jak velký počet specialistů s vysokým vzděláním, tak velký počet manuálních pracovníků s nižším vzděláním (viz tabulka 2.2).

Tabulka 2.2: Počet nově vytvořených pracovních míst podle typu vzdělání

	Základní	SŠ bez maturity	SŠ s maturitou	Vysokoškolské	Neuvedeno	Celkem	Počet subjektů
Česko – celkem	161	442	356	590	80	1629	53
z toho:							
Území intenzivních SE vazeb	7	127	72	67	10	283	25
Ostatní	154	315	284	523	70	1346	28
Dojížděkový region	7	127	72	67	10	283	25

Zdroj: Dotazníkové šetření 2015

Pro sledovaný region, na jehož území se kromě Jaderné elektrárny Dukovany nenachází žádný jiný zaměstnavatel obdobného významu, by dostavba nového bloku (či nových bloků) mohla znamenat posílení pozice elektrárny, jakožto stabilizačního prvku na trhu práce v rámci tohoto periferního regionu (viz Novák, Netrdová 2011; Svoboda a kol. 2015). Přestože v případě rozšíření činnosti elektrárny je možné očekávat pozitivní vliv na nezaměstnanost v regionu, konkrétní dopady budou záviset na mnoha dalších faktorech, mimo jiné na postupu výstavby nového bloku a odstavení bloků starých. Počet nových pracovních míst tak v takovém případě bude záviset na synchronizaci jednotlivých etap. Jako vysoce nebezpečný lze označit scénář, kdy by životnost stávajících bloků byla u konce a výstavba nového bloku by byla ve zpoždění. V takovém případě by bylo obtížné udržet vysoce kvalifikovanou pracovní sílu v regionu a hrozil by případný odchod části zaměstnanců do jiných regionů² (přičemž jejich návrat by byl nejasný). Proto je dobrá synchronizace výstavby (která je však objektivně závislá na politických rozhodnutích) klíčovým předpokladem pro pozitivní dopady rozšiřování činnosti EDU.

² I když je nutné poukázat na relativní rezidenční stabilitu zaměstnanců ČEZ (viz Ouředníček a kol. 2015).

Literatura

NOVÁK, J., NETRDOVÁ, P. (2011): Prostorové vzorce sociálně ekonomické diferenciaci obcí v České republice. Sociologický časopis / Czech Sociological Review, 47, č. 4, 717–744.

MUSIL, J., MÜLLER, J. (2008): Vnitřní periferie v České republice jako mechanismus sociální exkluze. Sociologický časopis / Czech Sociological Review, 44, č. 2, s. 321–348.

OUŘEDNÍČEK, M., ŠPAČKOVÁ, P., KVĚTOŇ, V., HÁNA, D., PŘIDALOVÁ, I., KOPECKÁ, Z., FERŤROVÁ, M. (2015): Scénáře budoucího vývoje mikroregionu Jaderné elektrárny Dukovany s využitím přístupu Territorial Impact Assessment. Výzkumná zpráva. Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova v Praze, 112 s.

SVOBODA, P., HÁNA, D., NEMEŠKAL, J. (2014): Pracovní příležitosti v obcích v širokém okolí Jaderné elektrárny Dukovany 1991–2011. Specializovaná mapa. Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy v Praze. Dostupné na: www.atlasobyvatelstva.cz

ŠPAČKOVÁ, P., OUŘEDNÍČEK, M., NOVÁK J., KŘIVKA M. (2012): Zóny rezidenční suburbanizace 2010. Specializovaná mapa. Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy v Praze.

Zdroje dat

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ (2015): Dotazníkové šetření mezi firmami napojenými na klíčového zaměstnavatele – Jadernou elektrárnu Dukovany (2014–2015).